

Position paper Gelderse mbo-instellingen

Herziening bekostiging mbo

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer heeft mbo-instellingen gevraagd om voorafgaand aan het rondetafelgesprek over de herziening van de mbo-bekostiging hun standpunt te geven over de voorgestelde bekostiging, de uitgangspunten waarop deze is gebaseerd en de gevolgen voor hun instelling.

De Gelderse mbo-instellingen – Graafschap College, ROC A12, Rijn IJssel, Aventus, Aeres, Zone.college en Yuverta – beantwoorden deze vraag graag gezamenlijk. Dat past bij de wijze waarop wij in Gelderland steeds intensiever samenwerken en sluit aan bij een belangrijk uitgangspunt van het wetsvoorstel zelf: minder concurrentie tussen instellingen en meer ruimte voor regionale en bovenregionale samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een sterk en toekomstbestendig opleidingsaanbod.

Met deze position paper geven wij onze gezamenlijke reactie op hoofdlijnen. De precieze financiële effecten en de technische uitwerking van het nieuwe stelsel worden op dit moment nog per instelling geanalyseerd. Ook zijn de huidige herverdeeldeffecten nog indicatief; de definitieve effecten worden pas later vastgesteld. Momenteel vindt bovendien de internetconsultatie over het wetsvoorstel plaats. Specifieke aandachtspunten rond de technische uitwerking, uitvoerbaarheid en effecten voor individuele instellingen zullen waar nodig in dat kader nader worden ingebracht. Deze position paper richt zich daarom primair op de richting en de uitgangspunten van het voorstel.

Steun voor de gekozen richting

De Gelderse mbo-instellingen ondersteunen de richting van de voorgestelde herziening van de mbo-bekostiging. Wij herkennen ons daarbij in de lijn die de MBO Raad hierover eerder heeft uitgedragen. Binnen de huidige politieke en financiële kaders biedt het voorstel een evenwichtige basis voor een bekostigingsstelsel dat beter aansluit bij de maatschappelijke en regionale opgaven waarvoor het mbo staat. De nieuwe systematiek kan bijdragen aan toegankelijk, kwalitatief sterk en toekomstbestendig mbo-onderwijs in heel Nederland.

Toegankelijk en toekomstbestendig mbo in iedere regio

Voor de Gelderse mbo-instellingen staat voorop dat iedere student toegang moet hebben tot kwalitatief goed en toekomstgericht beroepsonderwijs, ongeacht woonplaats of achtergrond. Tegelijkertijd moet het mbo blijvend kunnen aansluiten bij de behoeften van de regionale arbeidsmarkt en bij maatschappelijke opgaven.

De voorgestelde herziening beoogt de bekostiging beter te laten aansluiten bij deze verantwoordelijkheid. Met name in regio's waar studentenaantallen dalen, kunnen opleidingen en onderwijslocaties onder druk komen te staan. Dat raakt niet alleen de keuzevrijheid van studenten, maar ook de beschikbaarheid van goed beroepsonderwijs voor regionale werkgevers en de vitaliteit van regio's.

Ook binnen Gelderland zien we het belang van een bekostiging die niet uitsluitend meebeweegt met studentenaantallen, maar instellingen in staat stelt om gezamenlijk een toegankelijk en voldoende breed opleidingsaanbod in stand te houden. Een toekomstbestendige bekostiging moet die regionale verantwoordelijkheid ondersteunen.

Van concurrentie naar samenwerking

Wij onderschrijven het uitgangspunt om in de bekostiging minder nadruk te leggen op concurrentie tussen instellingen en meer ruimte te bieden voor regionale en bovenregionale samenwerking. Daardoor kunnen keuzes over het opleidingsaanbod sterker worden gebaseerd op wat studenten, regio's en werkgevers nodig hebben, en minder op financiële prikkels tussen afzonderlijke instellingen.

Die beweging sluit goed aan bij de ontwikkeling die in Gelderland al gaande is. De Gelderse mbo-instellingen zijn in toenemende mate met elkaar in gesprek over gezamenlijke keuzes in het opleidingsportfolio en de regionale spreiding daarvan. Daarbij zoeken we naar een goede balans tussen toegankelijkheid voor studenten, doelmatigheid, arbeidsmarktrelevantie en de continuïteit van opleidingen. De uitgangspunten van het nieuwe bekostigingsstelsel kunnen deze ontwikkeling verder stimuleren, doordat zij samenwerking minder financieel ontmoedigen en instellingen meer ruimte geven om vanuit een gezamenlijk regionaal perspectief keuzes te maken.

De invoering van een algemene vaste voet draagt bij aan meer stabiliteit en voorspelbaarheid. Ook het structureel onderdeel maken van een substantieel deel van de kwaliteitsmiddelen van de lumpsumbekostiging geeft instellingen meer ruimte om duurzaam te investeren in kwaliteit, samenwerking en een passend regionaal opleidingsaanbod.

Solidariteit als onderdeel van het stelsel

De voorgestelde systematiek bevat nadrukkelijk een solidariteitscomponent. Via de toegankelijkheidsopslag worden middelen gericht ingezet voor instellingen in regio's met langdurige demografische krimp, zodat toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijsaanbod daar behouden kunnen blijven.

Wij onderschrijven het uitgangspunt dat instellingen gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een landelijk dekkend en toegankelijk mbo-aanbod. Solidariteit binnen de sector is daarmee een verdedigbaar en noodzakelijk onderdeel van een toekomstbestendig stelsel. Daarbij zullen wij gezamenlijk oog blijven houden voor de effecten die deze herverdeling heeft op individuele instellingen. Juist daarom vinden wij de voorgestelde zorgvuldige en gefaseerde invoering van groot belang.

Gefaseerde overgangsregeling is helpend

De overgangsregeling geeft instellingen de mogelijkheid hun bedrijfsvoering geleidelijk aan te passen aan de nieuwe bekostigingssituatie. Die fasering is voor de Gelderse instellingen een belangrijk en helpend onderdeel van het voorstel. Zij beperkt abrupte financiële schokken en biedt meer ruimte om noodzakelijke aanpassingen verantwoord vorm te geven.

Ook de begrenzing van relatief grote negatieve herverdeeleffecten draagt daaraan bij.

Wel vinden wij het van belang dat de daadwerkelijke effecten tijdens de invoeringsperiode zorgvuldig worden gevolgd en dat ruimte bestaat om tijdig bij te sturen wanneer de gevolgen voor kwaliteit, toegankelijkheid of continuïteit groter blijken dan voorzien.

Eenvoud, voorspelbaarheid en robuustheid

Naast de verdeling van middelen hechten wij sterk aan de kwaliteit van het stelsel zelf. De nieuwe bekostiging moet eenvoudig, uitlegbaar en robuust zijn. Alleen dan kunnen instellingen voor de langere termijn investeren in kwaliteit, continuïteit en samenwerking. Dat uitgangspunt sluit rechtstreeks aan bij de reactie van de MBO Raad.

Voorspelbaarheid is daarbij essentieel. Instellingen moeten tijdig inzicht hebben in hun financiële perspectief, zodat zij meerjarige keuzes over personeel, huisvesting en opleidingenportfolio zorgvuldig kunnen maken. U mag dan ook verwachten dat de voorstellen die wij in zullen dienen in het kader van het samenwerkingsbudget ook deze regionale verbondenheid laten zien. De groene onderwijsinstellingen werken al nauw samen in de groene landelijke samenwerkingsregio maar zijn ook in de Gelderse regio een betrokken samenwerkingspartner. Gezamenlijk staan wij voor een divers en bereikbaar opleidingsaanbod in onze regio.

Conclusie

De Gelderse mbo-instellingen ondersteunen de gekozen richting voor de herziening van de mbo-bekostiging. Wij zien meerwaarde in een stelsel dat stabiel en voorspelbaarder is, samenwerking bevordert en beter rekening houdt met de verantwoordelijkheid om in alle regio's kwalitatief goed en toegankelijk beroepsonderwijs beschikbaar te houden. De stimulans tot samenwerking sluit aan op de beweging die de Gelderse mbo-instellingen al hebben ingezet.

Wij onderschrijven de solidariteit die nodig is om het mbo-aanbod ook in regio's met sterk dalende studentenaantallen op peil te houden. Waar herverdeling binnen het beschikbare financiële kader onvermijdelijk is, achten wij de voorgestelde gefaseerde overgangsregeling een belangrijke en helpende waarborg voor een zorgvuldige invoering.

Zie deze gezamenlijke position paper als bewijs van de door u gewenste samenwerking in het MBO ten behoeve van een divers en bereikbaar opleidingsaanbod in onze regio.

Aventus

Janine Noordhuis
Gerrard Vinke

Aeres

Rien Komen
Martine van Tilburg

ROC A12

Edwin van Hoorn
Manon Ketz

Graafschap College

Michiel Gerlagh
Ingrid Tuinenburg

Rijn IJssel

Karina Visscher
Alexander van de
Koevering

Zone.college

Marianne Besselink
Bas Timmer

Yuverta

Cyrille van Bragt
Joost Brouwers